

Mysłowice, 7 kwietnia 2022 r.
KR.0003.80.2022.PK
Edok: 6234.2022

Pan

Jacek Szoltysek

Pan

Marek Mięka

Rada Miasta Mysłowice

dotyczy: interpelacji w sprawie działań zwiększających bezpieczeństwo mieszkańców miasta Mysłowice w sytuacji zagrożenia działaniami militarnymi z dnia 23.03.2022 r.

W odpowiedzi na Państwa pytania informuję w kolejności wynikającej z interpelacji, że:

Ad. 1.

Prezydent Miasta Mysłowice – Szef Obrony Cywilnej prowadzi działania szkolące w zakresie wynikającym z przepisów prawa a w szczególności Ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz wynikającego z niej Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 roku w sprawie powszechnej samoobrony ludności.

Powyższa ustawa wskazuje w art. 2, że (...) Umacnianie *obronności* Rzeczypospolitej Polskiej, przygotowanie ludności i mienia narodowego na wypadek wojny oraz wykonywanie innych zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony należy do wszystkich organów władzy i administracji rządowej oraz innych organów i instytucji państwowych, organów samorządu terytorialnego, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych, organizacji społecznych, a także do każdego obywatela.

Z zapisu tego jednoznacznie wynika powszechność zadań związanych z obronnością, także z przygotowaniem się mieszkańców na zagrożenia wskazane przez Panów w interpelacji. Oznacza to, że każdy obywatel RP powinien podjąć czynności zwiększające jego wiedzę i możliwości w tym zakresie.

Dodatkowo ustawa ta wskazuje w art. 168 osoby podlegające obowiązkowi szkolenia, jak też cel i jego formę, tzn.

1. Osoby posiadające obywatelstwo polskie, zdolne ze względu na stan zdrowia, podlegają obowiązkowi szkolenia ludności w zakresie powszechnej samoobrony.
2. Szkolenie ludności w zakresie powszechnej samoobrony ma na celu przygotowanie do samoobrony przed środkami masowego rażenia oraz innymi działaniami nieprzyjaciela.
3. Szkolenie ludności w zakresie powszechnej samoobrony przeprowadza się w formie zajęć podstawowych lub ćwiczeń praktycznych.
4. Ćwiczenia praktyczne mogą polegać również na udziale w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.

W omawianej ustawie szczególne miejsce poświęcono obronie cywilnej oraz edukacji dla bezpieczeństwa. W artykule 166 wskazano, że uczniowie szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych: liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły I stopnia, z wyjątkiem uczniów szkół dla dorosłych, podlegają obowiązkowi w zakresie edukacji dla bezpieczeństwa. Zawarto w nim także informacje mówiące, że edukacja dla bezpieczeństwa jest obowiązkowym przedmiotem nauczania w szkołach wymienionych w ust. 1, w wymiarze jednej godziny tygodniowo w cyklu kształcenia oraz Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem *Obrony Narodowej*, określi, w drodze rozporządzenia, sposób realizacji edukacji dla bezpieczeństwa, z uwzględnieniem możliwości organizowania obozów specjalistycznych.

Aktem wykonawczym dotyczącym wspomnianego wyżej szkolenia w zakresie obrony cywilnej jest Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 roku w sprawie powszechnej samoobrony ludności. Dokument ten wskazuje w §2, że:

1. Szkolenie w zakresie *powszechnej samoobrony* polega na obowiązkowym udziale *ludności* w zajęciach podstawowych lub ćwiczeniach praktycznych,
2. Zajęcia podstawowe prowadzi się w formie zorganizowanego szkolenia lub w formie samokształcenia. Mają one na celu teoretyczne przygotowanie *ludności* do wykonywania zadań *samoobrony*,
3. Ćwiczenia praktyczne polegają na wykonywaniu przedsięwzięć mających na celu nabycie praktycznych umiejętności ochrony własnego zdrowia i życia, gospodarstwa domowego oraz udzielania pomocy poszkodowanym.

Rozporządzenie wskazuje również, że (...) *organizowaniem szkolenia* ludności w zakresie powszechnej samoobrony *kierują właściwi terenowo szefowie obrony cywilnej, wykorzystując do tego celu istniejącą bazę formacji obrony cywilnej.*

Dodatkowo § 5 wskazuje jednoznacznie, kto i na jakiej podstawie przeprowadza zajęcia podstawowe. W przypadku miasta Mysłowice Program szkolenia opracowuje Prezydent Miasta na podstawie założeń programowych Szefa Obrony Cywilnej Kraju a zajęcia prowadzone są przez instruktorów obrony cywilnej, komendantów formacji obrony cywilnej lub inne osoby posiadające w tym zakresie odpowiednie kwalifikacje. Rozporządzenie nie wskazuje czym są „odpowiednie kwalifikacje”.

Wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Kraju w zakresie kwalifikacji działalności instruktorów obrony cywilnej z 2012 roku wskazują, że szkolenia z zakresu obrony cywilnej mogą prowadzić osoby, które nabyły odpowiednie kwalifikacje w trakcie kursów prowadzonych przez szkoły Państwowej Straży Pożarnej. Do końca lat dziewięćdziesiątych takie szkolenia prowadziły ośrodki szkolenia obrony cywilnej, które zostały przez wojewodów rozwiązane a zadanie powierzono szkołom PSP.

Reasumując powyższe należy stwierdzić, że de facto nie ma osób, które posiadają kwalifikacje do prowadzenia szkoleń w zakresie wynikającym z Państwa interpelacji. Szkoły PSP, mimo jasnych wytycznych i podwieszonych na swoich stronach ofert, nie prowadzą takich kursów. Wydział BP UM Mysłowice niejednokrotnie zwracał się z zapytaniem o ich dostępność. Bez skutku. Dlatego szkolenia mieszkańców z obrony cywilnej nie są możliwe. Zakładając jednak, że znalazłyby się osoby odpowiednio wykwalifikowane, skala szkolenia byłaby ogromna i przeszkolenie kilkunastu tysięcy osób, w ich wolnym czasie zajęłoby, optymistycznie patrząc – miesiące. Natomiast szkolenie młodzieży w tym zakresie realizowane jest lub być powinno przez placówki oświatowe w ramach „edukacji dla bezpieczeństwa”.

Pragnę zwrócić Państwa uwagę na „powszechność” szkolenia związanego ze wskazanymi w interpelacji zagrożeniami. Obowiązkiem każdego obywatela jest samokształcenie w tej dziedzinie. Pozyskanie wiedzy dotyczącej zachowania przed, w trakcie i po zdarzeniach ze wskazanego przez Państwa katalogu jest bezwzględny obowiązkem każdego z nas. Materiały na ten temat dostępne są powszechnie w formie analogowej jak i cyfrowej.

Wydział BP od wielu lat prowadzi dystrybucję takich materiałów na temat tych zagrożeń i sposobów zachowania się w niebezpiecznych sytuacjach. Jest to, wydawany i modyfikowany w cyklach pięcioletnich, Informator o samoobronie ludności. Nakład informatora w wersji papierowej to kilkanaście tysięcy egzemplarzy a jego rozpowszechnianie odbywa się cyklicznie, dwa, trzy razy w roku przez Biura Obsługi UM, MPWiK, ZOM, MZGK; biblioteki; przychodnie; szkoły. Informator

posiada też wersję cyfrową i na stałe podwieszony jest na stronie urzędu w zakładce: bezpieczeństwo.¹

Rozwiązanie takie wyczerpuje możliwości prawne, organizacyjne i logistyczne Wydziału BP.

Ad. 2.

W związku z pismem Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 8 marca 2022 roku o sygnaturze BOL-0760/Z-2/OCK/2022 wszelkie informacje dotyczące budowli ochronnych na terenie miasta powinny zostać utajnione. Wydział BP jest w trakcie nadawania dokumentom z tym związanym klauzuli „zastrzeżone”.

Ad. 3.

W odpowiedzi na zadane pytanie należy rozważyć dwie sytuacje – stałej gotowości obronnej Państwa oraz podwyższonej gotowości obronnej państwa.

W stałej gotowości obronnej państwa, funkcjonujemy w sposób nie odbiegający od codzienności. W takiej sytuacji wiążący dla podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w mieście jest Plan Zarządzania Kryzysowego. Jest to dokument spinający działania służb w odniesieniu do konkretnych kategorii zagrożeń, np. zagrożenie chemiczne, radiacyjne, różnego rodzaju katastrofy, przerwy w dostawach mediów, zamieszki, akty terrorystyczne, itp.

Wsad w formie procedur do realizacji zostały przygotowane przez odpowiedzialne ustawowo służby. Każda z nich zapoznała się z całością procedur, które zazwyczaj stanowią podstawę do ćwiczeń służb zlokalizowanych w Mysłowicach. Uczciwie trzeba przyznać, że epidemia spowolniła lub wręcz sparaliżowała ten mechanizm – służby dostały zadania związane z epidemią przez co ćwiczenia i szkolenia realizowane były szczątkowo.

W podwyższonej gotowości obronnej państwa wprowadzonej przez Radę Ministrów uruchamiany zostaje Plan Operacyjny Funkcjonowania Miasta i zarządzanie odbywa się poprzez karty realizacji zadań operacyjnych. Wszystkie zadania uruchamiane są przez Wojewodę, zarządzanie odbywa się w systemie nakazowym a jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo w mieście zostaną zmilitaryzowane

i podlegać będą innym regułom dowodzenia, dlatego też trudno kwalifikować realizację zadań w podwyższonym stanie gotowości obronnej jako współpracę ponieważ jej schemat będzie przypominał delegowanie zadań zawartych w POFM.

Ad. 4.

Infrastrukturę bezpieczeństwa można rozumieć na dwa sposoby, jako infrastrukturę krytyczną – sformalizowaną aktami prawnymi oraz budowle ochronne czyli schrony, ukrycia i ukrycia doraźne.

1 <http://www.bip.myslowice.pl/page/2357,informatore-o-samoobronie-ludnosci.html>

Tej pierwszej w Mysłowicach nie ma.

Budowle ochronne natomiast poddawane są przeglądom co dwa lata. Organem właściwym do dokonywania przeglądów jest Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego. Brak rozwiązań prawnych nie pozwala na inspekcję czy przegląd schronów i ukryć pozostających w rękach przedsiębiorców przez Szefa oc – Prezydenta Miasta. Stanowią część majątku przedsiębiorstw i podlegają powszechnemu prawu. Gmina posiada jeden sprawny schron, który wymaga pobieżnego remontu i trwa od marca b.r.

W zaistniałej sytuacji za infrastrukturę bezpieczeństwa można uznać magazyn sprzętu obrony cywilnej, który podlega corocznemu przeglądowi. Większość zdeponowanych tam rzeczy to sprzęt z lat siedemdziesiątych i początków osiemdziesiątych. Głównie są to maski przeciwgazowe, filtry pochłaniacze, ubrania dla formacji oc, hełmy. Większość z nich jest w bardzo złym stanie. Corocznie część z tych rzeczy jest przeklasyfikowana do kategorii V i zdejmowana ze stanu magazynowego. Wojewoda, który powinien stale doposażać magazyny, robi to incydentalnie. Próba uzupełnienia infrastruktury schronowej jest nierealna ponieważ nie produkuje się części wyposażenia schronów od lat dziewięćdziesiątych. Realne jest natomiast doposażenie magazynów oc w odpowiednie maski ochronne, jednak koszt wyposażenia w nie mieszkańców miasta to koszt ok. 21 mln. zł.

Ad. 6.

W budżecie miasta zabezpieczono środki na bieżące utrzymanie infrastruktury należącej do gminy, tzn. opłaty za prąd i drobne prace remontowe i zakupy.

**Z up. PREZYDENTA MIASTA
I ZASTĘPCA PREZYDENTA
MIASTA MYŚŁOWICE
(–) *Wojciech* CHMIEL**